

Strategia Națională privind zonele umede (proiect)

Proiectul “Elaborarea Strategiei pentru zonele umede a Republicii Moldova”

finanțat de către Fondul granturilor mici Ramsar

Obiectiv 1. Perfecționarea cadrului legal național cu înlăturarea discrepanțelor în legislația de mediu și neclarităților în responsabilități

Acțiuni/Măsurii în Strategia privind zonele umede	Indicatori
Introducerea prevederilor internaționale legate de conservarea speciilor și habitatelor	
1. Încorporarea habitatelor zonelor umede de importanță europeană (clasificarea NATURA 2000 din anexa I la Directiva 92/43/CEE CE adaptată la realitatea regională bio-geografică) în legislația națională; 2. Încorporarea speciilor de animale și de plante atașate zonelor umede, ale căror conservare necesită desemnarea de arii speciale de conservare (anexele la Directiva 92/43/CEE CE, adaptate la realitatea regională bio-geografică, precum și a Directivei 2009/147/CE) privind conservarea păsărilor sălbatice în legislația de mediu a Republicii Moldova și în proiectul Strategiei și Planului de acțiune privind Conservarea Biodiversității; 3. Armonizarea deplină a legislației naționale cu Directiva CE	Clasificarea habitatelor selectate NATURA 2000 incluse ca anexa în Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat până la finele anului 2014; Lista habitatelor NATURA 2000 (circa 150) și locațiilor (habitate asociate – circa 40) încorporate în anexa la Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat până la finele anului 2014; Manualul privind Habitatele adaptat la condițiile Republicii Moldova, tradus și tipărit până la finele anului 2015; Lista speciilor protejate și speciilor, conservarea cărora necesită desemnarea ariilor speciale de conservare din cadrul Directivelor Privind Habitatele și

92/43/CEE și Directiva 2009/147/CE (prin includerea acestei activități în Planul de armonizare a legislației a Ministerului Mediului);
4. Introducerea mecanismelor legale pentru punerea în aplicare a Convenției de la Berna privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale, precum și Convenției de la Bonn privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice.

privind Păsările va include speciile de importanță regională și va fi anexată la Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat până la finele anului 2014;

Planul de armonizare a legislației, elaborat de Ministerul Mediului va include activități relevante directivelor EC Directiva 92/43/EEC și Directiva 2009/147/EC (includerea în plan în prima jumătate a anului 2013, implementarea – 2013-2014);

Prevederile Directivei 92/43/EEC și Directivei 2009/147/EC sunt incluse (transpuse) în Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat până la finele anului 2014-2015;

Prevederi privind implementarea convenției de la Berna sunt elaborate și incorporate în Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, Legea regnului animal, Legea regnului vegetal până la finele anului 2015-2016;

Listele anotate ale habitatelor și locațiilor NATURA 2000 și Directivei Păsărilor, cu coordonatele geografice și conture în GIS al Rețelei Ecologice Naționale elaborate, în 2015-2016;

Lista anotată a Ariilor geografice a Zonelor Umede elaborată, în 2013-2014;

Contururile și descrierea oficială a locațiilor din Directivele Habitatelor și Păsărilor elaborate, în baza studiilor din teren și GIS aș REN, 2014-2020;

Ghidul privind evaluarea multilaterală a biodiversității, în baza unui sistem de criterii al Rețelei Ecologice Naționale sunt elaborate și publicate, 2014-2016;

Prevederile Directivei 92/43/EEC și Directivei 2009/147/EC sunt incluse (transpuse) în Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat până la

	<p>finele anului 2014-2015;</p> <p>Prevederi privind implementarea convenției de la Berna sunt elaborate și incorporate în Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, Legea regnului animal, Legea regnului vegetal pînă la finele anului 2015-2016;</p>
<p>Intensificarea colaborării juridice între autoritățile locale și regionale în sprijinul politicilor unite cu privire la unitățile zonelor umede integrale.</p>	
<p>1. Consolidarea prevederii legale privind gestionarea coordonată a Zonelor Ramsar de către autoritățile locale și introducerea unor dispoziții relevante cu privire la zonele umede de importanță națională și altele, după caz.</p> <p>2. Demararea analizei opțiunilor de a aproxima prevederile legale operaționale de pe teritoriile în jurisdicție diferită din zona Nistrului de Jos, în contextul măsurilor de promovare a încrederii.</p>	<p>Amendamente de bază în legea privind administrația publică locală, care determină: 1) responsabilitățile privind coordonarea unităților administrative separate cu scopul managementului consolidat al resurselor naturale și valorilor în ariile integrale; 2) prevederi tranzitorii. Modificările și completările vor fi elaborate și transmise pentru aprobare, 2013-2014;</p> <p>Planul de coordonare a legislației de mediu din Republica Moldova și Transnistria va fi examinat de grupul de lucru privind agricultura și mediul în anul 2013. Planul va fi revăzut și prevederile privind conservarea și managementul zonelor umede vor fi incluse pînă la finele anului 2013-2014.</p> <p>Direcțiile majore de armonizare a managementului resurselor naturale și valorilor naturale sunt acceptate la nivelul guvernului pînă la finele anului 2013;</p> <p>Mecanismul de coordonare stabilit pentru ariile de management pentru ariile protejate, păduri, pășuni și biodiversitatea agricolă, pînă la finele anului 2013;</p>

<p>Instituirea indicatorilor aprobați juridic ai managementului conservățional și al folosinței raționale pentru obiectele relevante ale Strategiei Naționale pentru zone umede în legislația de mediu și sectorială (Codul Funciar, Codul Silvic);</p>	
<p>1. Introducerea noțiunilor despre indicatori care trebuie utilizat pentru raportarea cu privire la starea zonelor umede relevante din Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat.</p> <p>2. Analiza prevederilor încrucișate din Codul Funciar, Codul Silvic și legislația privind autoritățile locale și crearea unei baze legale pentru aplicarea indicatorilor de utilizare rațională și a celor conservăționali pentru zone umede în proprietate corespunzătoare.</p>	
<p>Completarea legislației naționale în scopul eliminării discrepanțele și ambiguităților în ceea ce privește posesiunea și responsabilitățile de gestionare referitoare la zonele umede;</p>	
<p>1. Stabilirea responsabilităților clare a autorităților locale în ceea ce privește zonele umede și terenurile limitrofe în proprietatea de stat și publică locală în cadrul competenței acestora (Legile cu privire la administrația publică).</p> <p>2. Detreminarea entităților responsabile pentru gestionarea și starea terenului din Fondul apelor.</p>	<p>Urmînd prevederile Constituției Republicii Moldova obligațiuni directe și mandate a autorităților publice locale sunt determinate, elaborate și incluse în legile privind administrația publică locală, Codul funciar, Codul silvic, legea privind pășunatul, legea privind planificarea teritoriului și altele cu referință la: resursele naturale și controlul utilizatorilor, consolidarea terenurilor neutilizate, utilizarea responsabilă a resurselor comunității, prevederi tranzitorii – incluse în legislația relevantă, 2013-2015 (propuneri elaborate și promovate);</p> <p>Prevederi directe privind obligațiunile administrației publice locale referitor la implementarea Acordurilor multilaterale de mediu sunt elaborate pentru modificarea Legii privind administrația publică locală pînă la finele anului 2013;</p>

<p>3.3. Stabilirea modului de protecție și folosinței raționale a speciilor atașate de apă, inclusiv păsările migratoare, în zonele din afara sistemului de arii protejate;</p>	
<p>1. Determinarea bazei legale pentru protejarea ariilor de protecție specială avifaunistică din cadrul și din afara zonelor protejate 2. Elaborarea și punerea în vigoare a reglementărilor privind protecția ariilor de protecție specială avifaunistică în timpul sezonelor de vânătoare. 3. Elaborarea și punerea în vigoare a prevederilor pentru protecția strictă a porțiunilor superioare ale zonelor umede.</p>	<p>Modificări referitor la managementul zonelor umede și protecția speciilor incluse în legea regnului animal, legea regnului vegetal și legea cu privire la vânătoare, propuneri elaborate și promovare până la finele anului 2014-2015;</p>
<p>Introducerea mecanismelor de responsabilitate a persoanelor care au dreptul la folosința rațională și realizarea măsurilor de conservare</p>	
<p>1. Elaborarea unor indicatori simpli pentru măsurile de utilizare rațională și de conservare în zonele umede, aplicate de către actorii locali 2. Elaborarea și punerea în vigoare a mecanismului de raportare în baza indicatorilor pentru autoritățile locale și centrale relevante. 3. Completarea Codului Administrativ în sprijinul utilizării raționale a resurselor naturale și raportării adecvate. 4. Actualizarea sarcinilor Inspectoratului Ecologic de Stat în ceea ce privește controlul asupra implementarea mecanismului de responsabilități</p>	<p>Indicatori sectoriali (pentru terenuri arabile, pășuni, plantații forestiere, păduri) incluse în Codul Funciar, Codul Forestier, Legea pășunatului. Propuneri elaborate promovate și aprobate până la finele anului 2015;</p> <p>Indicatori sectoriali de raportare și obligațiuni de raportare elaborați până la finele 2016, testate și aplicare în monitoring începând cu 2017;</p>
<p>Stabilirea statutului juridic al zonelor umede de importanță națională și zonelor umede geografice</p>	

<p>1. Modificarea setului de legi referitoare la managementul resurselor naturale: apă, păduri, terenuri și alte acte juridice.</p> <p>2. Determinarea statutului de gestionare a zonelor terestre sub Fondul apelor.</p>	<p>Modificarea și completarea noțiunii de zone umede de importanță națională și zonelor umede geografice, și includerea managementului special în legea apelor, codul silvic și alte legi, după necesitate, elaborate și promovate în 2013-2014;</p>
<p>Stabilirea juridică a responsabilității clare ale administratorilor locali și ale utilizatorilor terenurilor de stat în raport cu zonele umede</p>	
<p>1. Stabilirea legală a responsabilității instituționale pentru controlul asupra stării zonelor umede și coordonarea persoanelor interesate.</p> <p>2. Completarea legislației cu privire la administrația publică locală în ceea ce privește folosința resurselor naturale și a terenurilor.</p>	<p>Amendamente de bază în legea privind administrația publică locală, care determină modul de coordonare a unităților administrative separate cu scopul managementului consolidat al resurselor naturale și valorilor în ariile integrale;</p>

Obiectiv 2. Asigurarea conservării valorilor naturale și istorice și folosința durabilă a zonelor umede de importanță internațională

Acțiuni/Măsurii în Strategia privind zonele umede	Indicatori
Instituirea / creșterea statutului de arie protejată al zonelor umede de importanță internațională în Republica Moldova, avînd ca scop îmbunătățirea managementului și a capacității de finanțare	
1. Crearea Parcului Național ”Nistrul de Jos”. 2. Crearea Rezervației Biosferei „Prutul de Jos”. 3. Crearea Parcului Național ”Unguri-Holosnița” (care urmează să fie inclus în proiectul Sstrategiei privind conservarea biodiversității (deoarece nu este inclusă în propuneri). 4. Extinderea rezervației științifice ”Pădurea Domnească” cu includerea în subordonare a zonelor umede științific pe teritoriul Rezervației, cu subordonarea mai apropiate zonelor umede (care urmează să fie incluse în proiectul de strategie privind biodiversitatea (deoarece nu este inclusă în propuneri) .	Decizia Parlamentului (lege) privind crearea Parcului Național Nistrul Inferior, pînă la finele anului 2014; Decizia Parlamentului (lege) privind crearea unității de administrare pentru zona integrală Prutul Inferior, pînă la finele 2014; Elaborarea adresării la UNESCO referitor la desemnarea Rezervației Biosferice Prutul Inferior pe parcursul anului 2015; Decizia Parlamentului (lege) privind crearea Parcului Național Unguri-Holoșnița, elaborată și promovată în perioada 2015-2016; Decizia Parlamentului (lege) privind extinderea teritoriului Rezervației Științifice Pădurea Domnească cu posibila schimbare a statutului juridic, elaborarea și transmiterea pentru adoptare, pe parcursul 2015-2016;

<p>Crearea unei baze juridice și instituționale a colaborării inter-sectoriale pentru folosință rațională (Categoriile IUCN II, VI și altele) în zonele umede protejate cu utilizarea durabilă a resurselor naturale</p>	
<p>1. Elaborarea și aprobarea regulamentelor ce ar susține contribuția utilizatorilor de terenuri locale la conservarea biodiversității și altor valori și folosința rațională a resurselor (de exemplu, personalizarea responsabilității pentru folosirea pajiștilor publice).</p> <p>2. Stabilirea sistemului de privilegii și stimulente pentru utilizatorii de terenuri locale aplicabile în condițiile deficiturilor economice.</p> <p>3. Elaborarea și adoptarea reglementărilor privind utilizarea rațională a bioresurselor energetice ale zonelor umede ca o sursă de sporire a biodiversității zonelor umede și contribuție energetică.</p>	<p>Modificarea Codului Civil, Codul Fiscal și legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat cu includerea stimulentei și taxelor majorate, coordonate și transmise pentru adoptare până la finele 2015;</p>

Obiectiv 3. Asigurarea managementului durabil al zonelor umede în special al celor de importanță națională

Acțiuni/Măsurii în Strategia privind zonele umede	Indicatori
Suportul gestionării durabile a zonelor umede prin intermediul unor instrumente juridice ale ariilor protejate și sistemelor Rețelei ecologice naționale.	
Realizarea managementului integrat al zonelor umede de importanță națională pe baza unei gestionări planificate.	
<p>1. Introducerea planificării măsurilor referitoare la zonele umede ca regulă obligatorie pentru planificarea managementului zonelor protejate și zonelor-nucleu.</p> <p>2. Analizarea noilor prevederi silvice privind conservarea biodiversității și completarea acestora cu prevederi cu referință la zonele umede, dacă este necesar.</p> <p>3. Dezvoltarea unor prevederi speciale cu privire la managementul zonelor umede în regulamentele ariilor protejate.</p> <p>4. Aprobarea și punerea în vigoare a îndrumarului privind planurile de management pentru zonele-nucleu, prin Hotărâre de Guvern (elaborat de BIOTICA și IUCN).</p> <p>5. Elaborarea și punerea în vigoare a planurilor de management pentru fiecare zonă umedă recunoscută ca zonă protejată și zonă-nucleu.</p>	<p>Modificarea și completarea Legii privind fondul ariilor naturale protejate de stat cu includerea planificării managementului obligatoriu ca instrument de bază pentru gestionarea Ariilor Protejate, elaborate în prima parte a anului 2013 și transmise pentru adoptare până la finele 2013.</p> <p>Regulamente pentru toate categoriile de Arii Protejate elaborate și transmise pentru adoptare până la finele 2013-2014;</p> <p>Planuri de management individuale pentru ariile protejate majore și zonele nucleu elaborate în 2015-2019;</p> <p>Planuri de management pe grupe sau serii de arii protejate mici sau similare și zone nucleu elaborate în 2015-2019.</p>
Introducerea managementului în baza zonării pentru zonele-nucleu evaluate ca zone umede de importanță națională.	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Studiarea zonelor-nucleu evaluate ca zone umede de importanță națională unde lipsește zonarea și efectuarea acesteia. 2. Stabilirea entităților responsabile pentru punerea în aplicare a managementului bazat pe zonare. 	<p>Modificări la Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, cu includerea modului de planificare a managementului ariilor protejate de diferite categorii, elaborate și transmise pentru aprobare până la finele 2013-2014.</p>
<p>Stabilirea și instituirea mecanismului de repartizare a responsabilităților pentru folosința durabilă a terenurilor și apelor între utilizatorii majori de terenuri (Autoritatea pentru gestionare fondului apelor, autoritățile locale și alți deținători de terenuri)</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea indicatorilor critici de evacuare a apei, consumul apei și nivelul apei pentru sectoarele relevante ale rețelei hidrologice, rezervoarele de apă din aceste sectoare, precum și pentru zonele umede relevante de importanță națională. 2. Stabilirea modului de impunere a responsabilităților principalelor organe ce gestionează zonele umede, în special cele de importanță națională. 3. Identificarea persoanelor cheie responsabili pentru gestionarea zonelor umede concrete, determinarea celor responsabili pentru protecția apei și a zonelor umede în zonele umede de importanță națională. 4. Stabilirea schemelor de raportare pentru posesorii responsabili ai zonelor umede de importanță națională și posesorii / deținătorii de rezervoare de apă. 	<p>Regulamentul privind managementul integrat al bazinelor acvatice la Legea apelor, cu regularea deversărilor admisibile pentru cursurile de apă majore elaborat și transmis pentru aprobare până la finele 2014;</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Dezvoltarea / completarea Regulamentului privind gestionarea apei în bazinele acvatice și sistemele de bazine acvatice pentru menținerea integrității sistemelor hidrologice în bazinele hidrologice pentru a fi obligatorie pentru fiecare tip de posesie. 2. Stabilirea formei juridice și aprobarea Regulamentului cu privire la gestionarea apei în bazinele acvatice și sistemele de bazine acvatice. 3. Determinarea mecanismelor fiscale și administrative pentru punerea în aplicare a regulamentului. 4. Stabilirea entităților / instituțiile concrete responsabile pentru gestionarea zonelor umede de importanță națională. 5. Identificarea și punerea în vigoare a mecanismelor de responsabilitate comună. 6. Elaborarea și aprobarea Regulamentului privind gestionarea zonelor umede in special a celor de importanță națională, ce urmează să fie obligatoriu pentru fiecare tip de proprietate. 	<p>Regulamentul privind managementul bazinelor acvatice, elaborat și aprobat în 2013-2014;</p> <p>Unitățile administrative de management a bazinelor de apă stabilite până la finele anului 2013;</p> <p>Prevederi legale pentru conectarea Legii apelor și legislația fiscală, propunerile și actele normative elaborate până la finele 2013-2014;</p>
<p>Construirea zonelor umede cheie și a elementelor de protecție a zonelor umede ale Rețelei Ecologice Naționale și consolidarea participării și coordonării inter-sectoriale în domeniul folosinței raționale a resurselor și valorilor naturale [în favoarea viabilității naționale].</p>	

<p>4.1. Completarea Codului civil în scopul creșterii responsabilității persoanelor interesate, prin actualizarea și activarea mecanismelor de uzufruct și servitute cu privire la zonele umede;</p> <p>4.2. Actualizarea listei zonelor-nucleu – zone umede în documentele guvernamentale, actualizarea și stabilirea juridică a statutului de protecție și management al elementelor Rețelei Ecologice Naționale din afara sistemului de arii protejate;</p> <p>4.3. Stabilirea mecanismului de coordonare dintre autoritățile centrale guvernamentale pentru dezvoltarea fizică a Rețelei Ecologice Naționale;</p> <p>4.4. Introducerea noțiunii de arie agricolă de importanță naturală înaltă în relație cu zonele umede și stabilirea primilor pași spre armonizarea legislației naționale cu legislația de agro-mediul a Uniunii Europene;</p> <p>4.5. Actualizarea Sistemului Informațional Geografic al Rețelei Ecologice Naționale, prin includerea unor specii pe bază (ca păsările de apă și a speciile țintă a Convenției de la Bonn), precum și alte module tematice, cum ar fi zonele umede de importanță națională și internațională;</p> <p>4.6. Elaborarea modulului Sistemului Informațional Geografic ca bază pentru Cadastrul Ariilor Protejate.</p>	<p>Amendamente și completări pentru punerea în vigoare a mecanismelor de uzufruct și servitute, incluse până la adoptarea noii legi privind protecția mediului în anul 2013,</p> <p>Lista Zonelor Nucleu de importanță internațională, națională și locală includ circa 113 arii, ca anexă la Legea privind Rețeaua Ecologică și Programul Național privind constituirea rețelei ecologice naționale pentru anii 2011-2018, până la finele anului 2013;</p> <p>Regulament (acord operațional) de interacțiune între autoritățile de bază pentru implementarea activităților incluse în Programul Național de creare a Rețelei Ecologice Naționale, elaborate și aprobate până la finele anului 2015-2016;</p> <p>Noțiunea de Terenuri agricole de valoare naturală înaltă este inclusă în legislație, în 2013;</p> <p>Planul de armonizare a legislației cu legislația comunitară în domeniul biodiversității agricole elaborat până la finele anului 2013;</p> <p>Elaborarea pașilor (Planului) pentru elaborarea GIS pentru Rețeaua Ecologică Națională, pe parcursul 2014-2016;</p> <p>Elaborarea blocurilor pe specii și grupe țintă și o parte din resursele naturale din GIS pentru REC, 2014-2016.</p> <p>Elaborarea blocurilor tematice pentru ariile protejate pentru GIS, 2014-2016;</p>

<p>Identificarea și crearea unui sistem de prevenire și diminuare a consecințelor degradării zonelor umede cauzate de secetă, evacuărilor distorsionate de apă și deficiențele în managementul local.</p>	
<p>1. Crearea unui sistem de monitorizare și de raportare în baza indicatorilor pentru sectoarele sensibile care ar putea fi afectate de uscări și inundații extreme care distrug structurile naturale.</p> <p>2. Identificarea zonelor umede de importanță națională și a zonelor umede geografice (sau părți ale acestora) care pot fi supuse uscării.</p> <p>3. Stabilirea măsurilor de reducere / prevenire pentru zonele umede în baza unei analize a riscurilor pentru zonele-țintă și valorile biodiversității și de alt tip care determină statutul acestor zone umede.</p> <p>4. Elaborarea și aprobarea unui program realist priorizat de reducere/prevenire pentru zonele țintă.</p> <p>5. Punerea în aplicare a programului din sursele Fondului Ecologic Național și Fondului regional și cu atragerea asistenței tehnice din partea donatorilor.</p>	<p>Sistemul de management împotriva degradărilor și uscărilor zonelor umede și a ecosistemelor zonelor umede în managementul acvatic bazinier</p>
<p>Identificarea habitatelor de importanță europeană în zonele umede de importanță internațională și națională și zonele umede geografice</p>	
<p>1. Compilarea listei siturilor Directivei Habitat și Păsări din zonele umede, pe baza unor studii ale biodiversității.</p> <p>2. Stabilirea hotarelor geografice a siturilor Directivei Habitat și Păsări în zonele umede și cartografierea bazată pe studiul biodiversității.</p> <p>3. Stabilirea gradului de vulnerabilitate ale siturilor Directivei Habitat și Păsări și a stilului de protecție.</p>	<p>Listele anotate ale habitatelor și locațiilor NATURA 2000 și Directivei Păsărilor, cu coordonatele geografice și conture în GIS al Rețelei Ecologice Naționale elaborate, în 2015-2016;</p> <p>Lista anotată a Ariilor geografice a Zonelor Umede elaborată, în 2013-2014;</p> <p>Contururile și descrierea oficială a locațiilor din Directivele Habitatelor și Păsărilor elaborate, în baza studiilor din teren și GIS aș REN, 2014-2020;</p>

Obiectiv 4. Încurajarea conservării biodiversității în zonele umede

Acțiuni/Măsuri în Strategia privind zonele umede	Indicatori
<p>1. Finalizarea elaborării de criterii pentru identificarea ariilor de protecție specială avifaunistică care urmează să fie protejate în special, inclusiv prin încorporarea prevederilor Convenției de la Bonn despre speciile țintă pentru protecție.</p> <p>2. Identificarea zonelor speciale de protecție în ariile de protecție specială avifaunistică.</p>	<p>Ghidul privind evaluarea multilaterală a biodiversității, în baza unui sistem de criterii al Rețelei Ecologice Naționale sunt elaborate și publicate, 2014-2016;</p>
<p>3. Implementarea măsurilor de reconstrucție ecologică în special a celor pentru îmbunătățirea locală a regimurilor acvatice și prevenirea uscării și degradării.</p> <p>4. Elaborarea și implementarea proiectelor privind habitatele zonelor umede, diversitatea speciilor și suportul și restabilirea speciilor vulnerabile.</p> <p>5. Implementarea reconstrucției ecologice a perdelelor silvice și de pășuni de protecție a apelor în scopul suportului capacității ecologice, integrității fizice și creșterii de producție diversificate pe porțiunea riverană și alte zone de protecție a apelor.</p>	<p>Măsurile de reconstrucție ecologică sunt prioritizate pentru asistența tehnică pentru Moldova pe parcursul anului 2013, propuneri elaborate și transmise donatorilor în 2013-2014;</p>

Obiectiv 5. Elaborarea programelor de studiu și monitoring în susținerea managementului durabil, restabilirii și reabilitării

Acțiuni/Măsurii în Strategia privind zonele umede	Indicatori
Realizarea studiilor privind caracteristicile biologice și ecologice ale zonelor umede, schimbările climatice și pericolele locale și elaborarea inventarului național al zonelor umede	
<p>1. Evaluarea nivelului de rezistență la regimurile de evacuare și revărsare a apei în zonele umede de importanță internațională și națională, zonele umede geografice și sectoarele importante ale rețelei hidrografice, și aranjarea după grad a rezistenței și vulnerabilității acestor sectoare.</p> <p>2. Evaluarea nivelului de rezistență a ecosistemelor a zonelor umede în special în limitele zonelor umede de importanță internațională și națională, zone umede geografice și sectoare importante ale rețelei hidrografice, și aranjarea după grad a rezistenței și vulnerabilității acestor sectoare.</p> <p>3. Estimarea gradului impactului schimbărilor climatice, dezastrelor ecologice și naturale asupra zonelor umede.</p> <p>4. Identificarea lacunelor în datele despre biodiversitate în zonele umede pentru a fi incluse în inventarul național al zonelor umede și efectuarea studiilor relevante, în special asupra speciilor țintă și grupuri de resurse atașate de apă.</p> <p>5. Efectuarea studiilor privind stabilirea funcțiilor și caracteristicilor biologice-ecologice ale zonelor umede, și pericolelor.</p> <p>6. Elaborarea și publicarea Inventarului național al zonelor umede.</p>	<p>Comanda de stat pentru Consiliul Științific Suprem din partea autorității centrale de mediu elaborată și justificată în 2013;</p> <p>Analiza golurilor în cunoașterea biodiversității din majoritatea tipurilor de ecosisteme și arii geografice mari efectuată pe parcursul anului 2013-2014;</p> <p>Programul de studii științifice ca prioritate a autorității centrale de mediu, coordonat cu Academia de Științe a Moldovei pentru perioada anilor 2015-2022, elaborat și aprobat în 2014-2015;</p>

<p>Determinarea conținutului, structurii, obiectivelor și modelelor de monitorizare a zonelor umede și instituirea sistemului de demarare a activității și implementarea practică.</p>	
<p>1. Identificarea setului realist de caracteristici fizice și chimice care urmează a fi monitorizate. 2. Identificarea setului realist de caracteristici biologice și de bioresurse care urmează a fi monitorizate. 3. Aranjarea și demararea monitorizării obiectelor țintă în zonele umede de importanță internațională și națională și stării generale a zonelor umede. 4. Monitorizarea schimbărilor caracteristicilor ecologice ale zonelor umede și raportarea acestora.</p>	<p>Metodologia de monitorizare a biodiversității realistică și cost-eficientă este elaborată și propusă autorității centrale de mediu. Elaborată pe parcursul a 2015 și transmisă autorității de mediu în 2016;</p> <p>Un program de monitoring biologic argumentat este coordonat de autoritatea centrală de mediu și Academia de Științe pe parcursul anului 2015, sursa și modalitatea de finanțare stabilită în 2015 și aplicată în 2015-2022;</p>
<p>Realizarea evaluării monetare a serviciilor ecosistemice din zonele umede</p>	
<p>1. Efectuarea evaluării monetare a serviciilor ecosistemice din zonele umede de importanță internațională și națională care ce ar încorpora estimarea diferențiată a valorilor biodiversității, ca bază pentru sprijinul conservării și utilizării raționale a naturii și cooperării internaționale. 2. Efectuarea evaluării monetare a serviciilor ecosistemice din zonele umede geografice. 3. Efectuarea evaluării monetare a serviciilor ecosistemice în seriile zonelor umede locale și identificarea evaluării de referință. 4. Efectuarea estimării generale a serviciilor ecosistemice ale zonelor umede și identificarea modelului de includere probabilă în sistemul național de contabilitate.</p>	<p>Evaluarea monetară a ecosistemelor naturale de bază și grupelor de ecosisteme (zone umede, păduri, pășuni, terenuri arabile) efectuat în perioada anilor 2013-2018 și aplicat în procesul de elaborare a politicilor și management;</p> <p>Comparația contribuției serviciilor ecosistemelor și contribuțiilor sectoarelor la PIB elaborată pe parcursul anului 2018;</p> <p>Argumentarea pilot a serviciilor ecosistemelor este elaborată și considerată ca bază pentru elaborarea bugetelor legate de mediu în folosul securității ecologice, efectuată în anii 2013-2015;</p> <p>Domeniile cheie de includere a serviciilor ecosistemelor în sistemele de conturi naționale determinate în 2013 - 2014;</p>

Obiectiv 6. Asigurarea mecanismelor și capacității necesare de implementare pentru implementarea Strategiei Naționale mobilizând resursele naționale și de altă natură disponibile.

Acțiuni/Măsuri în Strategia privind zonele umede	Indicatori
<p>Crearea unui sistem de finanțare pentru studiile, conservarea și reconstrucția ecologică a zonelor umede.</p>	
<p>.1. Instituirea legală a instrumentelor speciale de finanțare bazate pe indicatori în suportul zonelor umede protejate și sectoarelor strict protejate ale zonelor-nucleu;</p> <p>5.2. Instituirea mecanismului de finanțare a colaborării în acțiuni de creare între administrațiile centrale și finanțarea plantării pădurilor și a altor lucrări civile pentru reconstrucția ecologică a zonelor umede instituind integritatea Rețelei Ecologice Naționale începând cu zonele umede și coridoarele de protecție a zonelor umede;</p> <p>5.3. Instituirea mecanismului de finanțare a monitoringului regulat al biodiversității asupra speciilor țintă și grupurilor în zonele umede țintă, în conformitate și cu reglementările Convențiilor de la Bonn și Ramsar;</p> <p>5.4. Crearea de instrumente de stimulare și fiscale în suportul folosinței durabile a terenurilor silvice, zonelor umede și pășuni.</p> <p>5.5. Asigurarea faptului că studiile științifice și obținerea datelor de către centrele academice de cercetări sunt finanțate și disponibile pe întreg teritoriul țării.</p>	<p>Mecanismul de finanțare de stat a ariilor protejate (aprobat prin lege și regulamente speciale), elaborat și aprobat pe parcursul a 2013-2014;</p> <p>Mecanismul finanțării de stat a folosirii raționale a pădurilor, a extinderii și conservării biodiversității forestiere, elaborat în 2013 și aplicat în perioada 2013-2017;</p> <p>Mecanismul de finanțare a Rețelei Ecologice Naționale pentru a asigura stabilitatea ecologică a țării și adaptarea la schimbările climatice (în lege, prin regulamente), elaborate și transmise pentru aprobare și alocarea finanțării în 2013-2014;</p> <p>Mecanismul de finanțare a monitoringului biodiversității și studiilor în domeniul conservării biodiversității stabilit până la finele anului 2014;</p> <p>Mecanismul de redistribuire a resurselor financiare pentru folosirea rațională a resurselor naturale elaborat și pus în aplicare din 2016;</p>

Obiectiv 7. Promovarea colaborării și coordonării internaționale și mobilizarea asistenței financiare și tehnice suplimentare pentru conservarea și folosința rațională a zonelor umede

Acțiuni/Măsuri în Strategia privind zonele umede	Indicatori
<p>Dezvoltarea unei colaborări internaționale pentru politici coordonate de conservare și folosință rațională și elucidarea și utilizarea corespunzătoare a beneficiilor zonelor umede</p>	
<p>1. Elaborarea unor acorduri de cooperare între entitățile de frontieră privind gestionarea zonelor umede de importanță națională și internațională, după caz.</p> <p>2. Promovarea creării ariilor protejate transfrontaliere în special a celor din cadrul zonelor Ramsar (Nistrul de Jos, Prutul de Jos, Unguri-Holoșnița, Pădurea Domnească), precum și dezvoltarea pe această bază a colaborării în domeniul conservării naturii.</p> <p>3. Instituirea unor instrumente informaționale (în diferite limbi) în Internet de promovare a naturii și a altor valori ale patrimoniului, precum și a oportunităților turistice ale zonelor umede transfrontaliere.</p> <p>4. Promovarea dezvoltării turismului durabil ecologic transfrontalier în susținerea diversificării și creșterii veniturilor locale în zonele Ramsar.</p> <p>5. Atragerea surselor de la donatorii internaționali, în scopul de a sprijini dezvoltarea sistemului de arii protejate-zone umede și reconstrucția ecologică ce ar minimiza pericolele, inclusiv cele legate de schimbările climatice și discrepanțele administrative.</p>	<p>Acorduri de colaborare în ariile protejate transfrontiere și sectoarele rețelei ecologice, în special cele bazate de zone umede, negociate și semnate în 2014-2016;</p> <p>Crearea ariilor naturale transfrontiere și sectoarelor rețelei ecologice este inclusă în documentele de planificare pe parcursul a 2015-2016;</p> <p>Includerea problemei creării ariilor protejate transfrontiere și sectoarelor rețelei ecologice în prioritățile statului în domeniul asistenței tehnice și prezentarea ei donorilor în 2013-2014;</p>